

บทที่ 2

วิวัฒนาการและการดำเนินงานโดยทั่วไปของบริษัท การบินไทย จำกัด

ประวัติบริษัท การบินไทย จำกัด

การประกอบธุรกิจของรัฐในลักษณะรัฐพาณิชย์ปรากฏว่า ได้มีการดำเนินงานมาเป็นเวลานานแล้ว หน่วยงานของรัฐที่เป็นรัฐพาณิชย์แต่เดิมนั้น เป็นกิจการที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหารายได้ เพื่อดำเนินกิจการสาธารณูปโภค และสาธารณูปการที่จำเป็นต่อมาหลังสงครามโลกครั้งที่สองยุติลงได้มีการจัดตั้งรัฐพาณิชย์ใหม่เพิ่มขึ้น โดยเข้าไปดำเนินธุรกิจประเภทต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เช่น กิจการการบินพาณิชย์ของประเทศซึ่งเป็นพาณิชย์กรรมและอุตสาหกรรมที่เป็นการริเริ่มหรือกิจการที่เอกชนยังไม่พร้อมที่จะลงทุนทั้งเป็นกิจการที่ต้องใช้เงินจำนวนมาก¹ รัฐบาลจึงได้จัดตั้งบริษัท เดินอากาศ จำกัด ทำการบินพาณิชย์สู่ประเทศต่าง ๆ ใกล้เคียง ต่อมาในปี พ.ศ. 2490 บริษัท เดินอากาศ จำกัด ได้ร่วมมือกับบริษัทการบินต่างประเทศจัดตั้งบริษัท แอสสิทิดไอแวนอร์ซิส (สยาม) จำกัด เพื่อดำเนินกิจการการบินระหว่างประเทศโดยเฉพาะ แต่เนื่องจากต้องแข่งขันกับสายการบินต่างประเทศและแข่งขันกันเองทำให้การดำเนินงานขาดทุนทั้งสองบริษัท รัฐบาลจึงรวมบริษัททั้งสองเข้าด้วยกัน เป็นบริษัท เดินอากาศไทย จำกัด เมื่อ พ.ศ. 2494 โดยรัฐบาลถือหุ้นทั้งหมด แต่ก็ต้องประสบกับการขาดทุนเพราะการบริหารงานและการตลาดไม่ดีพอ เพื่อให้ดำเนินการต่อไปได้จึงมีการเจรจากับสายการบินใหญ่ ๆ หลายบริษัทเพื่อร่วมทุนดำเนินธุรกิจการบินพาณิชย์ระหว่างประเทศ บริษัทสแกนดิเนเวียนแอโรไลน์ซิสเต็ม จำกัด (SCANDINAVIAN AIRLINE SYSTEM LIMITED) หรือ เอส.เอ.เอส. เป็น

¹ นูถล ประจวบเหมาะ, "สถานะ ปัญหา และแนวโน้มของรัฐบาลเกี่ยวกับรัฐวิสาหกิจ," นิตยสารรัฐธุรกิจ 22 (มกราคม-มีนาคม 2523): หน้า 13.

บริษัท เสนอโครงการที่ให้ประโยชน์แก่ประเทศไทยมากที่สุด รัฐบาลจึงอนุมัติให้บริษัท สแกนดิเนเวียเวียนแอร์ไลน์ซีเอส เดิม จัดตั้งบริษัท การบินไทย จำกัดขึ้น โดยได้ลงนามสัญญา ร่วมทุนกัน เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2502 ผู้ลงนามประกอบด้วยประธานกรรมการ และผู้จัดการบริษัท เดินอากาศไทย จำกัด กับตัวแทนผู้สัญญา¹ โดยบริษัท เดินอากาศไทย ถือหุ้น 70 ส่วน และ เอส.เอ.เอส. ถือหุ้น 30 ส่วน ทุนจดทะเบียนครั้งแรกมีเพียง 2 ล้านบาท ในโอกาสที่ทำสัญญาร่วมนี้ ได้มีสัญญาบริการเชิง เอส.เอ.เอส. จะให้ความ ช่วยเหลือด้านการจัดหาเครื่องบิน การฝึกเจ้าหน้าที่ และให้บริการที่จำเป็นแก่การบินไทย เพื่อการบินไทยจะสามารถดำเนินงานได้โดยราบรื่น มีผลต่อเนื่องและสามารถดำเนิน กิจการได้ด้วยตนเองในอนาคต²

- 2505 ได้เพิ่มทุนดำเนินกิจการเป็น 40 ล้านบาท สัญญาข้อตกลงร่วมทุน ยังคงเหมือนเดิม
- 2512 ได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี ให้เพิ่มทุนเป็น 100 ล้านบาท และได้มีการทบทวนและ เปลี่ยนแปลงร่างสัญญาร่วมทุนใหม่ โดยฝ่าย ไทยมีสิทธิอำนาจในการควบคุมการบริหารงานของบริษัทกว้าง ขวางยิ่งขึ้น
- 2519 บริษัท เดินอากาศไทย การบินไทย เอส.เอ.เอส. ได้ทำสัญญา โอนหุ้น 30 ล้านบาทของ เอส.เอ.เอส. ให้บริษัท เดินอากาศ ไทย ซึ่งมีผลเป็นการยกเลิกสัญญาร่วมทุนและในปี 2519 นี้ทุนได้เพิ่ม เป็น 200 ล้านบาท
- 2520 เอส.เอ.เอส. ได้โอนหุ้นที่ถืออยู่ทั้งสิ้นให้แก่บริษัท เดินอากาศไทย ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2520 การบินไทยจึงดำเนินกิจการโดยมี บริษัท เดินอากาศไทย เป็นผู้ถือหุ้นแต่ผู้เดียว จนถึงวันที่ 21 กันยายน

¹ "ประวัติการบินพาณิชย์," วารสารกรมการบินพลเรือน (พฤษภาคม 2517): หน้า 24.

² กองการพัฒนามุคผลและฝึกอบรม, เรื่องราวของการบินไทย (มกราคม 2525): หน้า 1.

2520 กระทรวงการคลังได้เข้าร่วมถือหุ้นด้วย และเพิ่มทุนเป็น 400 ล้านบาท

2521 เพิ่มทุนเป็น 600 ล้านบาท โดยมีกระทรวงการคลังเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่

2523 เพิ่มทุนเป็น 650 ล้านบาท ในครั้งแรกและเป็น 950 ล้านบาท ในช่วงต่อมาของปี โดยกระทรวงการคลังถือหุ้น 380 ล้านบาท

2524 และบริษัท เคนอากาศไทยถือหุ้น 70 ล้านบาท
๕ บริษัทอื่นนอกเหนือจากนี้ถือหุ้นทั้งหมดเป็นไทย

ปัจจุบันบริษัท การบินไทย จำกัด มีทุนจดทะเบียนทั้งสิ้น 1,100 ล้านบาท¹

นโยบายและวัตถุประสงค์

นโยบาย²

1. เป็นตัวแทนของรัฐในการดำรงรักษา และเพิ่มทุนคุณลยสิทธิการบินพาณิชย์ระหว่างประเทศ
2. ดำเนินงานในฐานะสายการบินแห่งชาติ บริการรับส่งผู้โดยสาร ทัศนคติระหว่างประเทศ
3. นำองค์ตรงกันเป็นสัญลักษณ์ของชาติไทยไปเผยแพร่ ให้นานาชาติรู้จัก
4. เผยแพร่เกียรติคุณความสามารถในด้านการบิน วัฒนธรรม ขนบประเพณีของชาติให้เป็นที่รู้จักในต่างประเทศ
5. สรรพเศรษฐกิจของประเทศในด้านเพิ่มทุนรายได้จากต่างประเทศเพื่อช่วยบรรเทาปัญหาขาดดุลการค้าระหว่างประเทศ
6. ส่งเสริมและสนับสนุนกิจการของรัฐ เช่น อุตสาหกรรมท่องเที่ยว การศึกษา การพาณิชย์ การศาสนา และวัฒนธรรม การศึกษา

¹ เรื่องเดียวกัน.

² เรื่องเดียวกัน. หน้า 3.

7. เป็นกำลังสำรองสำหรับกำลังทางอากาศยามฉุกเฉิน ทั้งในด้านการบิน และสนับสนุนการบิน

8. ประสานและสนับสนุนกิจการทำอากาศยานสากลของรัฐ จัดดำเนินงาน สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการที่สมบูรณ์ มีมาตรฐานสูงทัดเทียมทำอากาศยานสากล ชี้นำโดยทั่วไป

วัตถุประสงค์ ในการประกอบกิจการค้าของบริษัท การบินไทย จำกัด มีดังต่อไปนี้¹

1. ทำการขนส่ง คน สิ่งของและไปรษณีย์ภัณฑ์ทางอากาศและกิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกัน
2. ซื้อ เช่า เข้าซื้อหรือทำอย่างอื่นเพื่อให้ได้มา และขาย ให้เช่า ให้เช่าซื้อ หรือจำหน่าย ไปด้วยประการอื่นซึ่งทรัพย์สินเพื่อการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของบริษัท
3. ดำเนินกิจการทำอากาศยาน สถานีการบิน โรงเก็บ และการซ่อมบำรุง เครื่องบินของบริษัทและของผู้อื่น จัดบริการรับฝากสินค้ารวมทั้งบริการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเนื่องกับกิจการเก็บของรับฝากสินค้า และจัดบริการที่เกี่ยวข้อง ให้แก่ผู้ขนส่งทางอากาศอื่น
4. ดำเนินกิจการทัศนมาตร โรงแรม ภัตตาคาร ครั้วการบิน การจำหน่ายสินค้าปลอดอากร การพิมพ์และการโฆษณาและอุตสาหกรรมหรือกิจการที่เกี่ยวข้อง
5. ทำการ เป็นตัวแทนหรือผู้แทนของผู้ขนส่ง หรือบุคคลอื่นใน เรื่องที่เกี่ยวกับ ธุรกิจ หรือกิจการของบริษัท
6. ลงทุนแสวงหาผลประโยชน์ด้วยการ เข้าถือหุ้น หรือลงทุนในหลักทรัพย์หรือ หลักประกันอื่นรวมทั้งการซื้อขาย แลก เปลี่ยนหลักทรัพย์หรือหลักประกันดังกล่าว
7. ดำเนินกิจการร่วมกับผู้ขนส่งอื่น

¹บริษัท การบินไทย จำกัด. หนังสือบริคณห์สนธิ, หน้า 1.

๘. ทำการส่งออกหรือนำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสินค้าตามวัตถุประสงค์ของ บริษัทฯ

๙. ถูยืมเงินหรือให้กู้ยืมเงิน เพื่อดำเนินกิจการบริษัทฯ รวมทั้งเพื่อการสวัสดิการของพนักงานตลอดทั้งเป็นนายหน้า ตัวแทน เพื่อการกู้เงินดังกล่าว

10. ดำเนินกิจการ ซื้อขาย แลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

11. การจัดตั้งโรงเรียนฝึกสอน อบรม บุคคลภายนอกและพนักงานในเรื่องเกี่ยวกับกิจการบริษัทฯ

12. เป็นผู้ค้ำประกันหรือดำเนินการหรือทำสิ่งใด ๆ ที่เกี่ยวกับ หรือเพื่อให้ได้ผลตามวัตถุประสงค์ข้างต้นประการใดหรือทุกประการ

การจัดหน่วยและการบริหารงาน¹

ตามข้อบังคับของบริษัทฯ คณะกรรมการของบริษัทฯ ซึ่งผู้ถือหุ้นแต่งตั้งขึ้นเป็นผู้รับผิดชอบ วางนโยบาย และควบคุมการบริหารงานของบริษัท คณะกรรมการของบริษัท มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 11 คน คณะกรรมการบริษัทฯ จะแต่งตั้งและมอบอำนาจให้กรรมการผู้อำนวยการใหญ่เป็นผู้รับผิดชอบและดำเนินงานบริษัทฯ ให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับและนโยบายที่คณะกรรมการบริษัทฯ กำหนด โดยมีรองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่เป็นที่ปรึกษาและช่วยเหลือในการจัดดำเนินงานทั่วไป กับมีผู้อำนวยการใหญ่ฝ่ายต่าง ๆ เป็นที่ปรึกษาและจัดดำเนินงานในสายงานหลักต่าง ๆ ของบริษัทฯ

ฝ่ายบริหารของบริษัทฯ ประกอบด้วย กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่ และผู้อำนวยการใหญ่ฝ่ายต่าง ๆ ของบริษัทฯ มีหน้าที่รับผิดชอบการบริหารและการจัดดำเนินงานทั่วไปของบริษัทฯ ตามตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และร่วมปรึกษา

¹ กองการพัฒนาศักยภาพบุคคลและฝึกอบรม, เรื่องราวของการบินไทย, หน้า 5.

กิจการ กำหนดนโยบายวางแผนงานวิจัยพัฒนา และแก้ปัญหากิจการของบริษัทฯ ตามที่คณะกรรมการของบริษัทฯ มอบหมาย ฝ่ายบริหารจะต้องพยายามทุกวิถีทางที่จะจัดดำเนินงานทั่วไปของบริษัทฯ ให้บรรลุตามแผนงาน วัตถุประสงค์ และ เป้าหมายของบริษัทฯ โดยรักษามาตรฐานในการดำเนินงานไว้ในเกณฑ์สูง เพื่อให้ทัดเทียมธุรกิจสากลและสายการบินพาณิชย์ระหว่างประเทศโดยทั่วไปด้วย

การจัดหน่วยปฏิบัติงานหลักของบริษัท การบินไทย จำกัด จัดแบ่งเป็น 7 ฝ่าย ซึ่งมีหน้าที่และความรับผิดชอบดังต่อไปนี้

1. ฝ่ายอุตสาหกรรมกิจการบิน มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการประสานงานด้านความสัมพันธ์และการแลกเปลี่ยนบริการซึ่งกันและกันระหว่างบริษัท การบินไทย จำกัด กับสายการบินพาณิชย์และวงการธุรกิจอุตสาหกรรมกิจการบินต่าง ๆ รวมทั้งปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ฝ่ายบริหารของบริษัทฯ จะมอบหมาย

2. ฝ่ายวางแผนและวิเทศสัมพันธ์ มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดดำเนินงานและปฏิบัติการทั้งปวงของบริษัทฯ ที่เกี่ยวกับ

- การจัดเตรียมและประสานการวางแผนนโยบายของบริษัทฯ ซึ่งรวมถึงการวางแผนดำเนินการระยะยาว การวางแผนพัฒนาพนักงาน และการจัดเตรียมโครงการเฉพาะกิจ
- การประสานงานและวางแผนการโดยสาร เส้นทางบิน และกำหนดเวลาบิน
- การดำเนินการ เพื่อให้ได้รับและดำรงไว้ซึ่งสิทธิในการบิน
- การดำเนินการ เจรจาร่วมกับรัฐบาล เกี่ยวกับสิทธิการบินระหว่างประเทศ
- การเจรจาทำความตกลงร่วมมือทางพาณิชย์กับสายการบินต่าง ๆ
- การประสานงานกับ เจ้าหน้าที่การบินของไทยและต่างประเทศ
- การประสานงานกับองค์การและสมาคมระหว่างประเทศ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการบิน
- การวิจัย และวิเคราะห์รายงานและสถิติต่าง ๆ เกี่ยวกับการโดยสาร

3. ฝ่ายการเงิน มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดดำเนินงานและปฏิบัติการ
ทั้งหมดของบริษัท ที่เกี่ยวกับการ เศรษฐกิจและการเงินของบริษัท กิจการดังกล่าวได้แก่

- การประสานงานวางแผนและควบคุม เศรษฐกิจ
- การวางแผนและวิเคราะห์การเงิน
- การจัดทำ และควบคุมงบประมาณ
- การบัญชีทั่วไป
- การคำนวณและควบคุมบัญชีเงินได้
- การควบคุมรายได้ และรายจ่ายของบริษัท ทุกประเภท
- การวิเคราะห์และจัดทำรายงานการปฏิบัติและสถิติ เกี่ยวข้องทั้งช่วง
- การกำหนดขบวนการและควบคุมการให้สินเชื่อ

4. ฝ่ายการตลาด มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดดำเนินงานและปฏิบัติการ
ทั้งหมดของบริษัท ที่เกี่ยวกับการตลาด กิจการดังกล่าวได้แก่

- การวางแผนนโยบายและวางแผนการตลาด
- การวางแผนนโยบาย กำหนดอัตราค่าโดยสาร ค่าระวางสินค้า พัสดุภัณฑ์

และไปรษณีย์ภัณฑ์ พร้อมทั้งควบคุมการให้ส่วนลด และกำหนดนโยบายสินค้าต่อตัวแทน
การขาย

- การขาย การโฆษณา และการประชาสัมพันธ์
- การสัมพันธ์ทั้งปวงกับบรรดาลูกค้า การประสานงานกับผู้แทนการขายและ

บริษัทที่เกี่ยวข้อง

- การวางแผนนโยบายและวางมาตรฐานการบริการผู้โดยสารในเที่ยวบิน
- การพัฒนาคลังสินค้า
- การกำหนดวิธีการสำรองที่นั่ง และระวางบรรทุก
- การเจรจาและทำข้อตกลงกับสายการบินอื่น ๆ ในส่วนที่เกี่ยวกับการตลาด
- การประสานงานกับสมาคมขนส่งทางอากาศระหว่างประเทศ และสมาคม

ธุรกิจการบินต่าง ๆ ในเรื่องการตลาด

- การบริการและควบคุมดูแลการดำเนินงานกิจการของสำนักงานสาขา และ

หน่วยงานการตลาดทั้งหมดในข่ายระบบงานของบริษัท

- การจัดฝึกอบรมพนักงาน ให้มีความรู้ความสามารถสำหรับ เข้าปฏิบัติงาน
ในหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งการจัดอบรม เพื่อพัฒนาพนักงานตามความต้องการของบริษัท

5. ฝ่ายปฏิบัติการ มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดดำเนินงานและปฏิบัติ
การทั้งหมดของบริษัท ที่เกี่ยวกับการบินรับส่งผู้โดยสาร สินค้า และพัสดุภัณฑ์ หรือยंत्रจัด
ดำเนินงานทั้งปวงของบริษัท เกี่ยวกับการบริการภาคพื้น กิจการดังกล่าว ได้แก่

- การวางแผนนโยบายและประสานงานด้านปฏิบัติการบินของบริษัท
- การวางมาตรการทั้งหลายในการปฏิบัติการบินตามตารางเวลา และ
เส้นทางบินที่กำหนด
- การวางแผนและควบคุมการปฏิบัติการบินที่ปลอดภัย ประหยัด และอยู่ใน
มาตรฐานระหว่างประเทศ

- การวางแผนและควบคุมการบริการผู้โดยสารใน เที่ยวบิน
- การกำหนดคุณสมบัติและนโยบายทั่วไปสำหรับการว่าจ้างพนักงานประจำ
เครื่องบิน

- การกำกับ ดูแล และฝึกอบรมพนักงานประจำเครื่องบิน
- การติดตามวิวัฒนาการด้านปฏิบัติการบิน เพื่อปรับปรุงและรักษามาตรฐาน

การปฏิบัติงานที่สูง

- การอำนวยความสะดวกแก่ผู้โดยสาร ณ ท่าอากาศยานกรุงเทพฯ และ
สถานี ณ ต่างประเทศที่การบินไทยบินไปถึง

- การวางแผนและประสานงานบริการในลานจอด เครื่องบิน
- การจัดทำข้อกำหนด เพื่อการบริการภาคพื้น และการเจรจาข้อตกลง
บริการภาคพื้นกับสายการบินอื่นที่บริษัท ซื้อหรือขายบริการให้เที่ยวขนส่ง

- การประสานงานกับผู้ประกอบการอื่น ๆ องค์การและสมาคมระหว่าง
ประเทศ ในส่วนที่เกี่ยวกับการบริการภาคพื้น การรักษาความปลอดภัย ณ ท่าอากาศยาน
กรุงเทพฯ

- การประสานงานกับเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานต่าง ๆ ของทางราชการและรัฐวิสาหกิจในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริการภาคพื้น เช่น การทำอากาศยานแห่งประเทศไทย กรมศุลกากร กองตรวจคนเข้าเมือง ฯลฯ

6. ฝ่ายช่าง มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดดำเนินงานและปฏิบัติการทั้งหมดของบริษัทฯ ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการและซ่อมบำรุง เครื่องบิน และอุปกรณ์บริการภาคพื้น กิจการดังกล่าวได้แก่

- การวางแผนพัฒนา และการดำเนินการให้บริการทางช่างแก่ เครื่องบินของบริษัทฯ และเครื่องบินของสายการบินอื่นที่บริษัทฯ ทำข้อตกลงรับเป็นผู้บริการ
- การกำหนดวิธีการและมาตรฐานในการให้บริการเครื่องบิน การซ่อมบำรุงและการซ่อมใหญ่
- การประสานงานในกำหนดการซ่อมบำรุง เครื่องบิน และซ่อมใหญ่อุปกรณ์ เพื่อให้สอดคล้องกับตารางการบิน
- การประสานงานกับบริษัทผู้ผลิตเครื่องบิน บริษัทผู้ให้บริการ และบรรดาผู้ปฏิบัติการในด้านการช่างทั้งปวง
- การประสานงานในการกำหนดคุณลักษณะรายการละเอียดด้านเทคนิค สำหรับ เครื่องบินและอุปกรณ์
- การอบรมฝึกฝนพนักงานในหน่วยงาน
- การซ่อมบำรุงอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการบริการภาคพื้น

7. ฝ่ายกิจการสมทบ มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดดำเนินงานและปฏิบัติการทั้งหมดของบริษัทที่เกี่ยวข้องกับกิจการโภชนาการ การจำหน่ายสินค้าปลอดอากร และการบริการ เติมน้ำมันผู้โดยสารอากาศยาน กิจการดังกล่าวได้แก่

- การวางแผนจัดเตรียม จัดส่ง และขนขึ้นอากาศยานซึ่งอาหาร เครื่องดื่ม และบรรดาสิ่งของต่าง ๆ ที่ผู้โดยสารใช้ระหว่างการบิน ตามความต้องการของบรรดาเที่ยวบิน การบินไทยและสายการบินผู้เป็นลูกค้า รวมถึงตลอดถึงการจัดบริการภัตตาคารการบินไทย

- จัดหาและกำหนดราคาสินค้าปลอดอากร เพื่อจำหน่ายตามร้านค้าปลอดอากรของบริษัทฯ

- บริการขนส่งผู้โดยสารระหว่างท่าอากาศยานและจุดต่าง ๆ รวมทั้งการบริการขนกระเป๋าและสัมภาระต่าง ๆ ด้วย

เพื่อให้การดำเนินการด้านการบริหารงานทั่วไปของบริษัทฯ รวมทั้งการจัดกำลังคนและกิจการที่ต่อเนื่องอื่น ๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ฝ่ายบริหารได้จัดตั้งหน่วยงานอีกด้านหนึ่งคือ ฝ่ายบริหารทั่วไปขึ้นซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบบริการและนโยบายเกี่ยวกับการบริการทางธุรกิจ การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ การบุคคล การดำเนินงานระบบข้อมูลอัตโนมัติ การติดต่อสื่อสารโทรคมนาคม และการบริการต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนให้การดำเนินงานของบริษัทเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

กองการบุคคลของบริษัท การบินไทย จำกัด บริษัทฯ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของ "คน" ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารงานของบริษัทให้บรรลุตามนโยบายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จึงได้จัดตั้งกองการบุคคลขึ้นพร้อมกับการก่อตั้งบริษัทฯ เมื่อ พ.ศ. 2503 ซึ่งในขณะนั้นบริษัทฯ มีพนักงานทั้งสิ้นเพียง 477 คน ปัจจุบันบริษัทมีพนักงานทั้งสิ้น 8,231 คน กองการบุคคลแบ่งออกเป็น 5 แผนกได้แก่

1. แผนกบริการพนักงาน ทำหน้าที่ดูแลพนักงานของบริษัททั้งที่ประจำอยู่ในประเทศและต่างประเทศ เช่น ดูแลเรื่องเงินเดือน สวัสดิการ เงินช่วยเหลือ เบี้ยเลี้ยง เงินช่วยอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่พนักงานของบริษัทฯ ที่ประจำอยู่ในต่างประเทศ สำหรับพนักงานที่ประจำอยู่ในประเทศ แผนกนี้ช่วยจัดการเรื่อง พาสปอร์ต วีซ่า จัดบริการบัตรโดยสารเครื่องบินลดราคาให้พนักงาน ช่วยในการตรวจรับหนังสือเดินทางสำหรับชาวต่างประเทศที่เข้ามาทำงานกับบริษัท ในประเทศไทย จัดการเรื่องภาษีต่าง ๆ ของพนักงานชาวต่างประเทศที่มีรายได้ในประเทศไทยก่อนเดินทางกลับต่างประเทศ เบี้ยเลี้ยงเดินทางไปทำงานในต่างประเทศ เบี้ยเลี้ยงนักบินและพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน เป็นต้น

2. แผนกบรรจุและแต่งตั้ง ทำหน้าที่คัดเลือกใบสมัคร รับสมัครบุคคลที่เหมาะสม จัดแยกจากผู้สมัครคนใดมีคุณสมบัติเหมาะสมสมควรได้รับการบรรจุในตำแหน่งงานที่ว่างแล้วจัดดำเนินการสอบคัดเลือกร่วมกับกรรมการที่ได้จัดตั้งขึ้น และดำเนินการตามขั้นตอนของบริษัทฯ เช่น ต้องผ่านไครอนูมิติบ้าง กระทั่งได้นักบุคคลที่เหมาะสมและกระทำการแต่งตั้ง

3. แผนกเงิน เดือนและทะเบียนประวัติ ทำหน้าที่จ่าย เงิน เดือน หัก เงิน เดือน และดูแล เรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับ เงิน เดือนตลอดจนสิทธิต่าง ๆ ที่พนักงานได้รับว่าใครจะเพิ่มหรือลดลงไปบ้าง ดูแลทะเบียนประวัติพนักงาน เก็บประวัติและรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับพนักงานทั้งหมด

4. แผนกแรงงานสัมพันธ์ ทำหน้าที่ดูแลรับผิดชอบ เรื่องกฎระเบียบ เกี่ยวกับการพนักงาน สอดสวนทางวินัย รวมทั้ง เรื่องแรงงานสัมพันธ์ต่าง ๆ จัดสวัสดิการบางเรื่อง เช่น น้ำมัน เชื้อเพลิงราคาพิเศษที่บริษัท จัดจำหน่ายแก่พนักงาน ดูแล เรื่องแรงงานสัมพันธ์ เช่น เมื่อมีพนักงาน เสียชีวิตก็จัดการสิทธิประโยชน์ที่พนักงานควรได้ เรื่อง เบี้ยเจ้าพนักงานศพ พวงหรีดแสดงความเสียใจ เป็นต้น

5. สำนักงานแพทย์ จัดให้เทียบเท่ากับแผนกโดยมีผู้จัดการ เป็นผู้ดูแลมีลักษณะเช่นเดียวกับสถานพยาบาลทั่วไป ทำการดูแลรักษาพยาบาลพนักงานและครอบครัวมี 2 แห่ง ตั้งอยู่ที่สำนักงานใหญ่และท่าอากาศยานกรุงเทพฯ

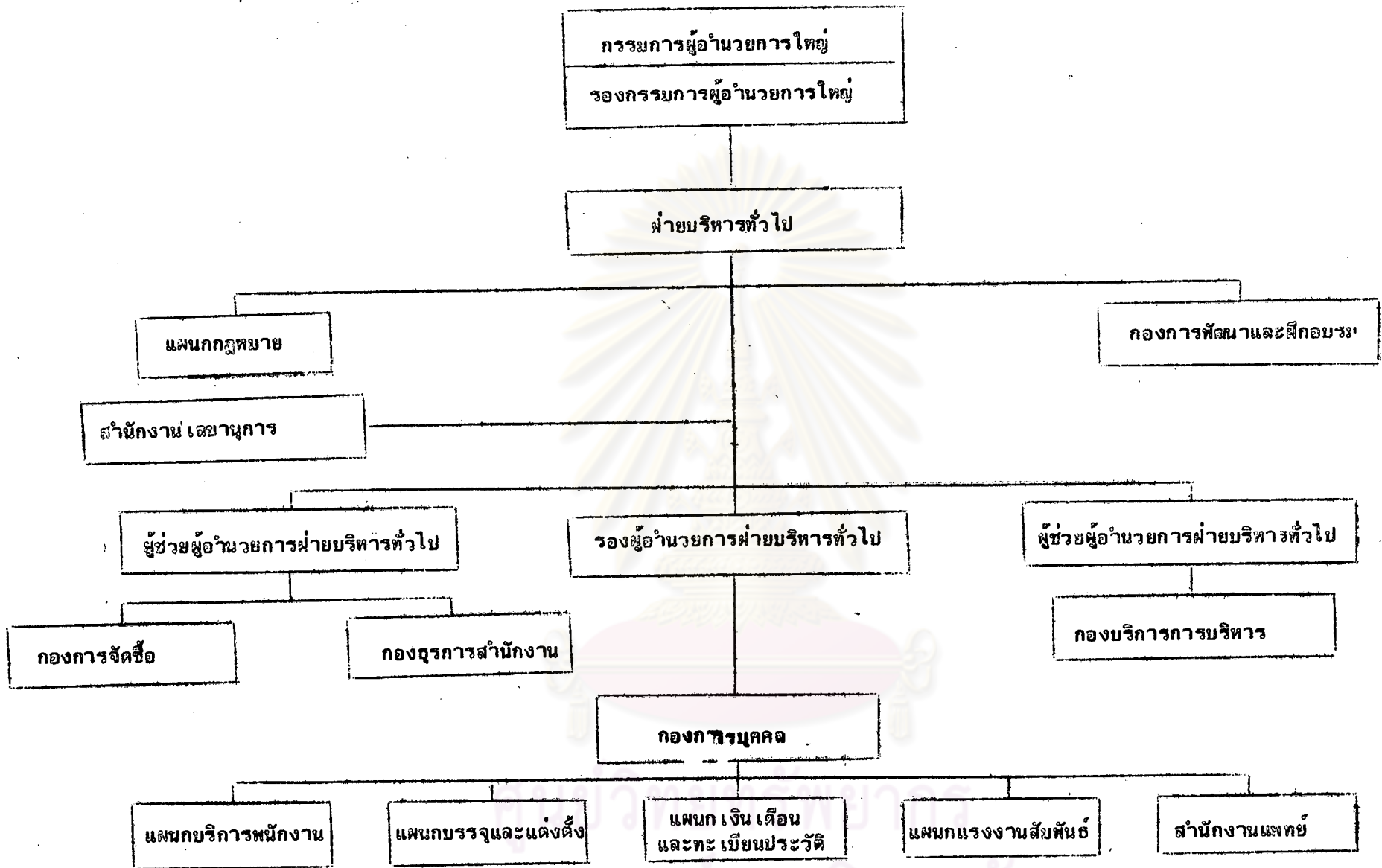
ที่มาของรายได้

บริษัท การบินไทย มีรายได้จากการประกอบกิจการหลายประเภททั้งภายในและภายนอกประเทศ แยกได้ เป็น 2 กลุ่มคือ รายได้จากการประกอบการบินส่งทางอากาศ และรายได้จากการประกอบกิจการอื่น ๆ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้¹

ก. รายได้ที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งทางอากาศ ซึ่งเป็นรายได้จากการประกอบกิจการโดยตรง ได้แก่

1. รายได้จากการจำหน่ายบัตรโดยสาร จัดเป็นรายได้หลักของบริษัทฯ
2. รายได้จากการขนส่งพัสดุทางอากาศ เพื่อขนส่งสินค้าหรือสิ่งของไปยังจุดหมายที่ลูกค้าต้องการ ค่าบริการพิจารณาเก็บตามน้ำหนักหรือเนื้อที่ที่ใช้และระยะทางเปิดบริการเมื่อ พ.ศ. 2513

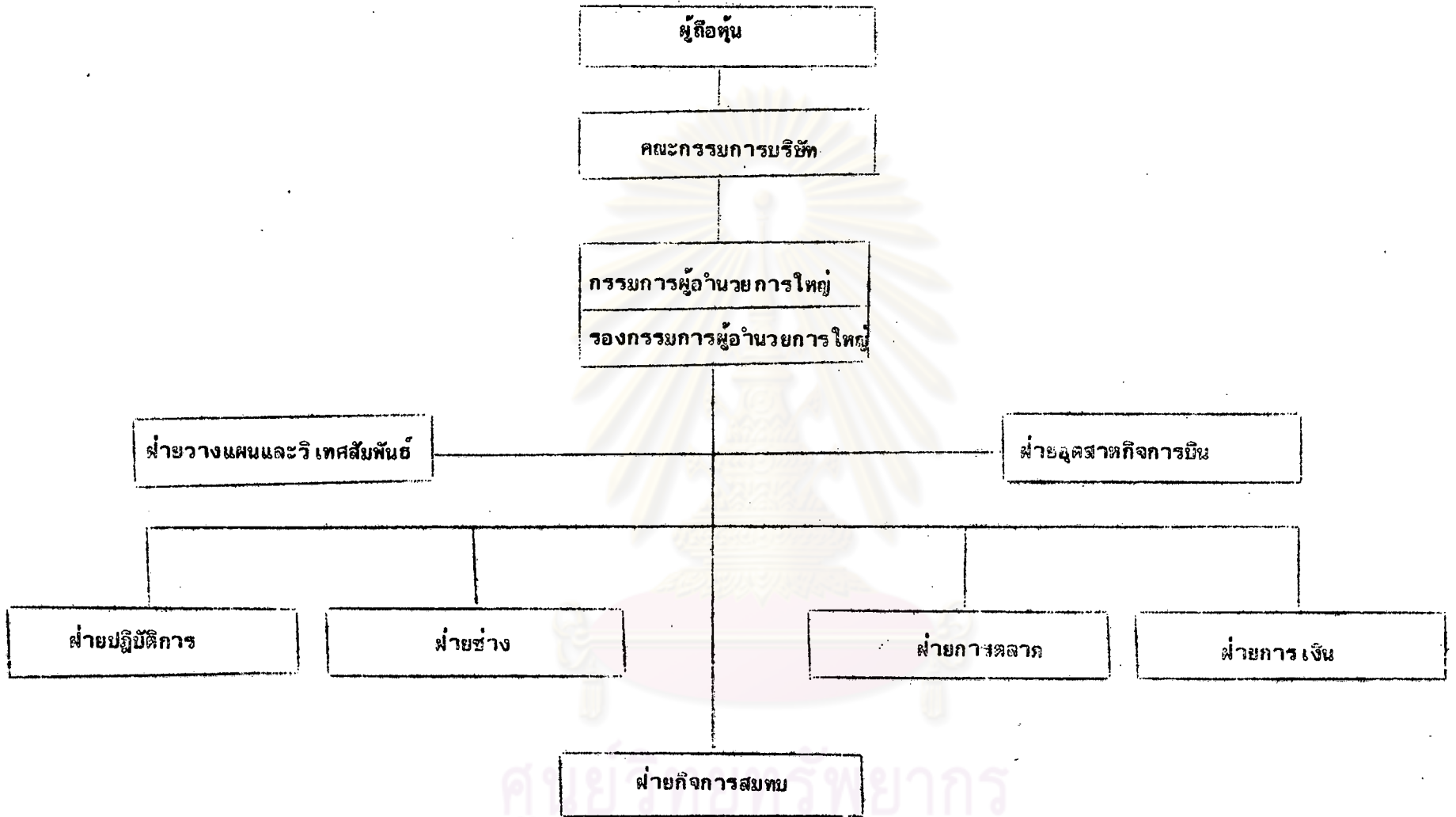
3. รายได้จากการที่ผู้โดยสารนำสัมภาระขึ้น เครื่องบินเกินกว่าอัตราที่กำหนดปกติผู้โดยสารจะมีกระเป๋าเดินทางและสิ่งของที่ต้องใช้ในการเดินทาง บริษัทฯ กำหนดน้ำหนักสูงสุดเอาไว้ คือ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
แผนภูมิที่ 2

แสดงการจัดหน่วยงานหลักของ

บริษัท การบินไทย จำกัด

ศูนย์บริการทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 1

แสดงการจัดหน่วยงานหลักของ

บริษัท การบินไทย จำกัด

ผู้โดยสารชั้นหนึ่ง จะนำสัมภาระไปได้ไม่เกิน 30 กิโลกรัมต่อคน

ผู้โดยสารชั้นสอง จะนำสัมภาระไปได้ไม่เกิน 20 กิโลกรัมต่อคน

ถ้าผู้โดยสารมีสัมภาระที่น้ำหนักเกินกว่าอัตราที่กำหนด ทางบริษัทฯ จะเรียกเก็บค่าบริการสำหรับส่วนที่เกินนี้

4. รายได้จากค่าขนส่งทางไปรษณีย์ บริษัทฯ รับขนส่งจดหมายและ

ไปรษณีย์ภัณฑ์โดยรับทอดมาจากกรมไปรษณีย์โทรเลขอีกทีหนึ่ง ส่งต่อไปยังประเทศต่าง ๆ

5. รายได้จากเที่ยวบินพิเศษ นอกเหนือจากเที่ยวบินที่กำหนด เป็นเที่ยวบิน

พิเศษที่จัดขึ้นโดยมีค่าบริการในอัตราต่ำกว่าเที่ยวบินธรรมดา ส่วนใหญ่การจัดเที่ยวบินประเภทนี้จะจัดเมื่อนำเครื่องไปยกเครื่องที่ต่างประเทศ เพื่อมิให้เกิดการสูญเปล่า หรือจัดการแสวงบุญที่เมกกะ หรือเที่ยวบินของทางราชการ เป็นต้น

6. รายได้จากการบริหารจัดการรายการนำเที่ยวต่าง ๆ เพื่อให้ความสะดวกสบาย

แก่นักท่องเที่ยว บริษัทได้จัดการนำเที่ยวเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2513 โดยมีโครงการชื่อ Royal Orchid Holiday Tour โครงการดังกล่าวมีผู้นิยมมากขึ้นเป็นลำดับ

ข. รายได้จากการดำเนินกิจกรรมอื่นนอกจากดำเนินการขนส่งทางอากาศ

กิจกรรมเหล่านี้ไม่เพียงแต่ให้บริการแก่บริษัทฯ เองเท่านั้นหากยังรับให้บริการแก่สายการบินอื่น ๆ ซึ่งมาใช้บริการที่ท่าอากาศยานกรุงเทพฯ ด้วยซึ่งได้แก่

1. บริการด้านการจราจร ได้แก่ งานจัดบริการภาคพื้นดิน วิศวกรและ

เจ้าหน้าที่ฝ่ายช่างที่ให้บริการเตรียมสภาพความเรียบร้อยของเครื่องบินให้พร้อมออกเดินทาง และงานที่เกี่ยวกับสถานีพัสดุ ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของฝ่ายการตลาด นอกจากบริการให้แก่บริษัทฯ ตนเองแล้ว ยังรับบริการแก่สายการบินอื่น ๆ อีก

2. บริการช่างเทคนิค เพื่อก่อให้เกิดการประหยัดภายในบริษัทฯ จึงจัดให้

มีแผนกช่างและอุปกรณ์ซ่อมบำรุงรักษาเครื่องบินที่ทันสมัยไว้กับเครื่องบินแบบต่าง ๆ ได้เพื่อบริการตนเองและสายการบินอื่นที่มาใช้บริการ ณ ท่าอากาศยานกรุงเทพฯ ได้แก่ การตรวจ

¹ กรรณิการ์ ชื่อตรง, "การควบคุมภายในเกี่ยวกับรายการเงินสดของ บริษัทการบินไทย จำกัด" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520), หน้า 25.

สอบระดับ เมื่อเครื่องบินที่บินครบ 240 ชั่วโมง เปลี่ยนเครื่องยนต์เมื่อครบ 1,500 ชั่วโมง และซ่อมบำรุงเมื่อครบ 2,000 ชั่วโมง

3. บริการติดต่อสื่อสาร ในการดำเนินการบินต้องมีการติดต่อกับสถานีประจำท่าอากาศยาน เพื่อตกลงนัดหมายเกี่ยวกับการบิน เช่น กำหนดเวลาบิน ผู้ส่งมอบบิน ทัศนวิสัยของอากาศ ตลอดจนการติดต่อเรื่องอื่น ๆ บางครั้งสายการบินอื่นจะมาให้บริการโทรศัพท์หรือติดต่อผ่านบริษัท โดยเสียค่าธรรมเนียมบริการ

4. ครักการบิน ห้องครัวส่งอาหาร เพื่อให้บริการบน เครื่องบินของบริษัทฯ จัดเป็นห้องครัวที่ใหญ่และทันสมัยที่สุดใน เอเชีย ปัจจุบันประกอบด้วย เจ้าหน้าที่กว่า 600 คน ทำหน้าที่จัดเตรียมอาหารแก่สายการบินต่าง ๆ ที่ขึ้นลงที่ท่าอากาศยานกรุงเทพฯ

5. ภัตตาคาร ณ ท่าอากาศยาน ดำเนินงานเกี่ยวกับร้านอาหาร ณ ท่าอากาศยานกรุงเทพฯ ได้แก่ คอฟฟี่ช็อป ภัตตาคาร ร้านอาหารแบบช่วยตัวเองเปิดบริการตลอด 24 ชั่วโมง บาร์ เครื่องดื่มและห้องอาหารสำหรับพนักงาน

6. บริการร้านค้าปลอดอากร บริษัทฯ ได้รับอนุญาตจากรัฐบาลให้เปิดร้านค้าปลอดอากรตั้งแต่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2516 เป็นต้นมา ที่ท่าอากาศยานกรุงเทพฯ ต่อมาเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม พ.ศ. 2520 ได้เปิดห้องโชว์สินค้าปลอดอากรในเมืองที่อาคารเจโทร ถนนราชดำริและใน พ.ศ. 2525 ได้ย้ายมาตั้งที่ถนนสีลม สินค้าปลอดอากรที่จำหน่ายได้แก่ สินค้าต่างประเทศ เช่น สุรา บุหรี่ น้ำหอม เครื่องถ่ายรูปและภาพยนตร์ และเครื่องสำอาง อีกประเภทหนึ่งได้แก่สินค้าผลิตได้ในประเทศ เช่น เครื่องแกะสลัก เครื่องเคลือบ เครื่องเงิน และสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของไทยอื่น ๆ

7. บริการจำหน่ายสินค้าบนเครื่องบิน ซึ่งเป็นสินค้าที่ปลอดอากร ได้แก่ สุรา บุหรี่ น้ำหอม ผ้าพันคอ เทคไทไทยไทย ไผ่ และที่จุดบุหรี่

8. บริการเคบินรถโดยสารและบนกระเป๋ာ บริษัทฯ ดำเนินการเคบินรถโดยสารระหว่างท่าอากาศยานกรุงเทพฯ มายังในเมืองและบริเวณใกล้เคียง ตลอดจนรับบนกระเป๋าสัมภาระ กิจกรรมนี้เริ่มเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2518

การบินไทย เป็นตัวแทนของสายการบินอื่น¹

1. การบินไทยได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ เป็นตัวแทนทั่วไปและบริหารงานให้แก่สายการบิน เอส. เอ. เอส. ในประเทศไทยและในจุดต่าง ๆ ในทวีปเอเชีย คือ ลาว กัมพูชา เวียดนาม พม่า บังคลาเทศ อินโดนีเซีย เนปาล มาเลเซีย สิงคโปร์ ใต้หวันฮ่องกง อินเดียน ฟิลิปปินส์ ศรีลังกา และออสเตรเลีย
2. เป็นตัวแทนการขายให้แก่สายการบินออสเตรเลียในประเทศไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย
3. เป็นตัวแทนฝ่ายขายให้กับ คานาเดียน แอโรติก แอร์ ในประเทศไทย อินโดนีเซีย บังคลาเทศ อัฟกานิสถาน พม่า และเนปาล
4. เป็นตัวแทนฝ่ายขายให้ แอนเช็ทแอร์ไลน์ ในประเทศไทย
5. เป็นตัวแทนฝ่ายขายให้ นอร์ธเวสต์ โอเรียนท์ แอลายน์ ในประเทศไทย
6. เป็นตัวแทนฝ่ายขายให้ โรยาล บรูไน แอลายน์ ในประเทศไทย
7. เป็นตัวแทนฝ่ายขายของ วาริกแอร์ไลน์ ในประเทศไทย
8. เป็นตัวแทนฝ่ายขายของ แอร์ นิวไจี่ ในประเทศไทย
9. เป็นตัวแทนฝ่ายขายของ ไชน่า แอร์ไลน์ ในประเทศไทย
10. เป็นตัวแทนฝ่ายขายของ เอซีโอเอเชียน แอร์ไลน์ ในประเทศไทย
11. เป็นตัวแทนฝ่ายขายของ แควนตัส แอร์เวย์ ในบังคลาเทศ และเนปาล
12. เป็นตัวแทนฝ่ายขายของ ทารอม (โรมาเนียน แอร์ ทรานสปอร์ต) ในประเทศไทย

สัญญาความตกลงร่วม เพื่อการขนส่ง²

การบินไทยได้ทำความตกลงเพื่อการขนส่งในการแลกเปลี่ยนผู้โดยสารและพัสดุ กับทั้งสายการบินอื่น ๆ ดังนี้

¹ กองการพัฒนาคูคนและฝึกอบรม, เรื่องราวของการบินไทย, หน้า 16.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 17.

1. การบินไทยกับไชน่าแอร์ไลน์ ในช่วงไปกลับระหว่างกรุงเทพฯ - ไทเป
ทำสัญญาเมื่อเดือน เมษายน ค.ศ. 1973
2. การบินไทยกับแควนคัส ในช่วงไปกลับระหว่างกรุงเทพฯ - ซิดนีย์ ทำสัญญา
เมื่อ เดือน เมษายน ค.ศ. 1974
3. การบินไทยกับมาเลเซียนแอร์ไลน์สเต็ม ในช่วงไปกลับระหว่างกรุงเทพฯ-
ปีนัง และกรุงเทพฯ - กัวลาลัมเปอร์ ทำสัญญาเมื่อเดือน เมษายน ค.ศ. 1975
4. การบินไทยกับลูฟต์ฮันซ่า ในช่วงไปกลับระหว่างกรุงเทพฯ - แฟรงเฟิร์ต
ทำสัญญาเมื่อ เดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1976
5. การบินไทยกับคาเธ่ย์แปซิฟิก ในช่วงไปกลับระหว่างกรุงเทพฯ - ฮองกง
ทำสัญญาเมื่อ เดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1977
6. การบินไทยกับสิงคโปร์แอร์ไลน์ ในช่วงไปกลับระหว่างกรุงเทพฯ-สิงคโปร์
ทำสัญญาเมื่อเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1977
7. การบินไทยกับฟิลิปปินส์แอร์ไลน์ ในช่วงไปกลับระหว่างกรุงเทพฯ-มนิลา-
ไทเป-โซล-โตเกียว และโอซาก้า ทำสัญญาเมื่อเดือนกันยายน ค.ศ. 1977
8. การบินไทยกับบริติชแอร์เวย์ส ในช่วงไปกลับระหว่างกรุงเทพฯ-ลอนดอน
ทำสัญญาเมื่อเดือนธันวาคม ค.ศ. 1979

ในกรณีที่มีความตกลงร่วมกันระหว่างบริษัท เช่นนี้ เอกสารสำหรับการเดินทาง
ของผู้โดยสาร เสียเงินเต็มราคานั้นจะนำไปใช้โดยสารเที่ยวบินของสายการบินคู่สัญญา
ได้โดยไม่ต้องสลักหลัง แต่สำหรับบัตรโดยสารฟรีและบัตรโดยสารลดราคานั้น จะต้องม
ีการตกลงกันเป็นราย ๆ ไป